

Мусієнко Ю. А.

Київський національний лінгвістичний університет

ІНТОНАЦІЙНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ПОВЧАЛЬНОСТІ У ПРИТЧОВОМУ ДИСКУРСІ

У статті проаналізовано особливості просодичного оформлення повчальних повідомлень, виражених у текстах сучасних англійських притч. Експериментально обґрунтовано закономірності функціонування когнітивного чинника у межах лінгвокогнітивного підходу просодичного аналізу англійських притч – «фігура-тло», який є невід'ємним компонентом аналізу текстів. Теорія ключових слів, інформаційних центрів діє і на рівні сприйняття текстів, і на рівні породження мовлення. Аудитивний аналіз дав змогу виявити, описати й систематизувати ті просодичні параметри, завдяки яким цей вплив стає можливим; простежити особливості розумової діяльності людини й визначити її когнітивні здібності у разі звукового відтворення та сприйняття директивних висловлень, реалізованих у англійському притчовому дискурсі. Результати аудитивного аналізу підтверджують кореляцію просодичного оформлення фігури і тла притчі з позитивною етичною ідеєю та кореляцією просодичного оформлення фігури і тла притчі з негативною етичною ідеєю. Відповідне інтонаційне оформлення фонові інформації притчі уможливорює декодування її директивної інтенції, яка на просодичному рівні реалізовується мовцем подібним набором інтонаційних засобів. Отже, встановлено, що під час проголошення притчі з позитивною етичною ідеєю мовець оформлює своє мовлення такими просодичними засобами, які сприяють схваленню дій героя, апелюють до емпатії слухача. Відповідне інтонаційне оформлення фонові інформації притчі уможливорює декодування її директивної інтенції на просодичному рівні певним набором інтонаційних засобів (сповільнений темп, помірна гучність, наявність перцептивних пауз, спадна шкала, низький спадний термінальний тон, розширений діапазон). Те саме відбувається і з фігурою і тлом притчі із негативною етичною ідеєю, під час проголошення якої мовець використовує такі просодичні контури (помірний темп і гучність, висхідний-спадний термінальний тон, високий спадний термінальний тон, спадна ковзна та ступінчаста шкали, наявність спеціального підйому, вживання перцептивних і довгих пауз), які налаштовують слухача на виникнення конфлікту, висміюють дії і вчинки героїв, виражають обурення і несхвалення. У перспективі дослідження – вивчення синергетичного аспекту просодичного оформлення повчального дискурсу.

Ключові слова: притча, притчовий дискурс, повчальність, просодичні засоби, мовленнєвий вплив, когнітивно-прагматичний підхід, фігура, тло.

Постановка проблеми. Дослідження просодичного оформлення притчі у межах когнітивно-прагматичної парадигми спрямоване на інтегроване вивчення ментальних і мовленнєво-комунікативних процесів та використання широкого набору методів і методик експериментальної фонетики, когнітивістики, прагматики, нейролінгвістики, психолінгвістики тощо. Тому фонетичне оформлення притчових текстів на сегментному й надсегментному рівнях є практично недослідженим явищем у площині когнітивної лінгвістики, що дає змогу аналізувати й інтерпретувати причини його виникнення та механізми реалізації із позицій лінгвокогнітивного і прагматичного підходів.

З цього приводу варто нагадати, що початкова прагматична інтенція притчі реалізується через

подачу динамічних і статичних емоційно-образних картин оповідання, які перебувають у часових і причинно-наслідкових відносинах. Незважаючи на те, що значення інтонації для реалізації прагматичного потенціалу тексту не викликає сумніву, дотепер ще не розроблені правила просодичної структуризації цілісного тексту з урахуванням його жанрового прагматичного і когнітивного потенціалу, що і визначає **актуальність** цього дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Акт мовленнєвого впливу є результатом взаємодії всіх учасників комунікації, успішність якої залежить від фактора адресанта та адресата. Є велика кількість типів мовленнєвих актів [8; 9], кожен з яких має свій набір характеристик, у яких спостерігається вплив мовця на слухача. Однак нас цікавить

саме повчальний аспект, виражений здебільшого у притчовому дискурсі за допомогою директивів, функцією яких виступає надання певного впливу на адресата з метою спонукання його до тієї або іншої дії [9; 10]. Дослідження [5; 6; 7], у яких була розроблена модель інтерпретації механізму актуалізації текстів малої форми у комунікації, уможливають нас дослідити процеси декодування й сприйняття мовцем смислу притчі через її текст → актуалізація притчі мовцем → декодування і сприйняття притчі слухачем → вторинна актуалізація смислу притчі слухачем, у процесі комунікації якої беруть участь відправник інформації та її одержувач.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає в описі ролі інтонаційних параметрів у процесі кодування та декодування етичних ідей притчового дискурсу. Відповідно до поставленої мети потрібно вирішити такі **завдання**: провести аудитивний аналіз повчальних висловлень у текстах сучасних англійських притч; визначити специфіку мовленнєвого впливу на реципієнта під час проголошення директивного висловлення; систематизувати основні інваріантні просодичні засоби, які уможливають процес декодування повчальності.

Виклад основного матеріалу. Сутність розумово-мовленнєвої діяльності індивіда, позаяк інформація, що надходить до адресата під час сприйняття тексту притчі, відбивається у його свідомості у межах площини формування логіко-змістової основи прослуховування тексту, якій властивий певний обсяг, складність і якість функціонування смисломістких елементів-понять і смислових зв'язків або відношень між ними. Це означає, що у свідомості реципієнта відповідно до рівня його інтелекту або мовної культури формується певна мікромодель цього тексту, що утворюється у формі окремого тезаурусу. У цьому зв'язку видається, що обов'язковим компонентом, який бере безпосередню участь в організації усних текстів, притчових зокрема, та їх окремих компонентів, є просодія. Результати дослідження інтонаційного оформлення мовлення [1; 2; 3; 6; 7] доводять важливу роль просодичних засобів у передачі повчальної інформації у процесі актуалізації параболічних текстів. За цих умов відзначимо роль мовленнєвого впливу, який проявляється у регуляції поведінки реципієнта; зміні його емоційного стану; у поглядах та оцінках отриманої інформації.

Просодичній організації фрагментів усного тексту притчі притаманна складна взаємодія всіх

компонентів інтонації, а саме мелодики, акцентуації, паузації, ритму та темпу, у результаті чого здійснюється перлокутивний ефект на слухача. Тому серед особливостей модифікацій просодичних компонентів, що впливають на досягнення перлокутивного ефекту [5; 7; 11], можна виокремити: прискорення та уповільнення темпу; послаблення та посилення інтенсивності висловлень; частотну акцентуацію; контрастні перепади мелодійного рисунку в комунікативно-смислових частинах тексту; створення нерівномірного мелодійного контуру; оказіональне вживання психологічних пауз тощо.

За результатами експериментально-фонетичних досліджень [4; 7; 19] встановлено, що варіативність тональних рівнів є ефективним просодичним засобом і дієвим чинником мовленнєвого впливу. Крім того, коливання тональних контурів слугують не лише важливим елементом під час сприйняття і розуміння тексту, а й привертають увагу реципієнта. З огляду на це спадний або навіть висхідно-спадний тон викликає довіру адресата і його переконання в істинності положень, що обговорюються, стратегічно надаючи йому відповіді на актуальні питання у притчі. Натомість висхідні тони слугують для того, щоб привернути увагу слухача й долучити його до активного прихованого діалогу.

Слід також ураховувати, що актуалізацію й індивідуальну зумовленість англійської притчі за рахунок вживання висловлень-захоплень, підвищення емоційно-стресових навантажень, посилення позитивних і негативних емоцій спричинюють підвищення висотнонального рівня [18, с. 112; 20, с. 183], а також певні закономірності мелодики, які прийнято описувати за допомогою таких елементів інтонаційного контуру: діапазону, регістру, передшкाल, шкал, термінального тону та заядерного елемента, голосу, тембру, ритмічності, взаємодія яких надає висловленню різних емоційних значень [14, с. 208; 15, с. 268–277], впливаючи на враження і переосмислення, яке мовець справляє на слухача [6].

Особливо важливим у контексті нашого дослідження є положення про те, що основу глибинного плану інтонаційної системи становить висотний компонент і термінальний тон [16, с. 35–40], взаємна адаптація яких зумовлює появу різних емоційно-модальних, директивних зокрема, значень у поверхневій структурі висловлення. Значну роль у процесі емоційної, а саме директивної ідентифікації параболічного мовлення відіграє й інший компонент глибинного плану інтонацій-

ної системи – фразовий наголос [16, с. 47], позаяк акцентуація висловлення віддзеркалює когнітивні принципи організації, членування та ізохронності передачі інформації людиною у процесі мовленнєвої комунікації [17, с. 515].

У цьому зв'язку необхідно відзначити, що гармонійність притчі виявляється у динаміці прагматичності, що знаходить вираження у ритміко-інтонаційній організації повчального тексту з урахуванням когнітивних процесів адресата й адресанта. Результати експериментальних досліджень повчальних текстів [6] свідчать, що інтонаційна інваріантна модель виділення прагматичних фокусів відображає тип відношення до об'єктів картин оповідання і їх значущість у його динаміці та своєю чергою сприяє прогнозуванню інтонаційного оформлення параболічного тексту.

Передбаченість побудови тексту створює умови для ефективного формування емоційних образів у свідомості адресата. Стійкість тексту полягає не в статичності, а в русі його суперечностей та їх розв'язанні, що дає змогу розглядати притчу як динамічну програму інтонаційних контрастів, які є домінантними в інтеграції тексту притчі. Нагальність розв'язання зазначеної проблеми зумовлюється тим, що процес декодування смислу повідомлення у повчальному дискурсі великою мірою залежить від звукових параметрів мовлення, які впливають на реципієнта здебільшого на підсвідомому рівні. Розглядаючи процес кодування і декодування повчального висловлення притчі, варто також виділити апелятивну та смислорозрізнявальну функції просодії, які відображають взаємодію раціонального та емоційно-вольового начал у свідомості мовця [12, с. 22–27], та полягає у здатності інтонації викликати відповідні емоційні реакції співрозмовника завдяки свідомому вибору мовцем певного інтонаційного контуру.

Результати досліджень [7, с. 170–240; 11; 13, с. 500–630] дали змогу накопичити значну кількість експериментальних фактів щодо функціональних можливостей просодичних підсистем у процесах сприйняття і породження мовлення та стверджувати про регулярність спеціалізованого інтонування, його однозначне застосування і сприйняття, які призводять до створення типових інтонаційних моделей, що належать до елементів когнітивної системи людини [13, с. 100–107; 16, с. 8–93], забезпечуючи єдність її реакції на конкретний стимул, зокрема схвалення чи засудження вчинків у блоці притчі «мораль».

Стосовно конкретизації особливостей функціонування просодичних засобів, які забезпечу-

ють директивність притчі у межах когнітивного процесу, слід зазначити, що до розглянутих вище характеристик, які беруть участь у просодичному оформленні директивності тексту, притчі зокрема, доцільно віднести *мелодику, фразовий наголос, тип ядерного тону та його конфігурацію, гучність, темп, паузи, ритм*. Крім цього, базовими ознаками очікуваної у результаті проведення експериментів інтонаційної моделі реалізації англійської притчі слід вважати саме відносні характеристики інтонаційних параметрів, таких як зміна темпу, перепади гучності, тональні характеристики, швидкість зміни напрямку руху тону тощо.

Результати аудитивного аналізу показали, що апелююча функція англійських притч передається за рахунок взаємодії таких інваріантних компонентів інтонації, як: помірний темп мовлення і його поступове сповільнення у кінцевих частинах структурних компонентів притчі; помірна гучність; звуження діапазону; низький спадний термінальний тон; проста ритмічна структура синтагм; короткі паузи між інтоногрупами; наявність перцептивних та риторичних пауз; рівномірний розподіл промінантності всіх повнозначних слів структурного компонента; спадний напрямок руху тону в термінальній частині; середній тональний рівень початку моралі та низький або екстранизкий тональний рівень її завершення. Директивність притчі реалізується також за рахунок появи у некінцевих синтагмах категоричних спадних тонів широкого діапазону й малої швидкості руху, завдяки чому слова, оформлені ними, сприймаються як найбільш семантично вагомими.

Контрастність показників гучності й темпу, ядерних тонів та паузації у директивних інтенціях емоційно-прагматичного потенціалу блоків «*Вступ та зав'язка*», «*Розвиток дії*» і «*Розв'язка*» призводить до директивної ідентифікації притчового дискурсу як глибинного плану інтонаційної системи. Отже, розподіл наголосів у директивних висловленнях великою мірою зумовлений лексико-граматичною і стилістичною структурами речень, композиційною будовою самих текстів і їхнім емоційно-прагматичним потенціалом. Таким чином, складна схема варіювання просодичних засобів у текстах англійських притч забезпечує їх когнітивно-прагматичну актуалізацію із максимальним ефектом.

Результати аудитивного аналізу також підтверджують і те, що інтонаційна інваріантна модель виділення прагматичних фокусів відображає тип відношення до об'єктів картин притчі та їх значущість у динаміці, що своєю чергою сприяє

прогнозуванню інтонаційного оформлення закодованого директивного висловлення. Тому динаміка інтонаційних контрастів притчового тексту, які реалізуються у блоках «Вступ та зав'язка» і «Розвиток дії» розглядаються нами як *тло*, процес декодування змісту якого уможливорює перспективність декодування *фігури* притчі, а саме прихованої директивної інтенції. Таким чином, просодичне оформлення фонові інформації у притчі слугує потужним когнітивним наповненням, яке уможливорює декодування повчального повідомлення, фігури притчі слухачем.

З огляду на вищезазначене, можна дійти висновку, що просодичні структури вважаються результатом взаємодії ментальних структур мовного знання. Сприйняття повчального повідомлення здійснюється квантами директивних інтенцій у вигляді наборів просодичних структур, які зафіксовані у нейродинамічних зв'язках головного мозку. При цьому емоційно марковані конфігурації інтонаційного контуру фонові інформації, яку містить притча, набувають ознак типових інваріантних інтонаційних моделей, утворюючи парадигму реалізації директивних інтенцій. Це, своєю чергою, уможливорює актуалізацію та декодування притчового дискурсу.

Отже, такі просодичні контрасти виконують роль засобу, який забезпечує декодування директивної інтенції із негативною етичною ідеєю, а вживання до вгої паузи у фінальній інтоногрупі

уможливорює слухача апелювати до своїх мисленевих процесів і свідомості та диференціювати між добром/злом, схваленням/несхваленням, розсудливістю/нерозсудливістю тощо.

Зіставлення результатів аудитивного аналізу дає змогу встановити, що інтонаційна інваріантна модель виділення прагматичних фокусів відображає тип відношення до об'єктів картин притчі та їх значущість у динаміці, що своєю чергою сприяє прогнозуванню інтонаційного оформлення закодованого директивного висловлення. При цьому цікаво простежити специфіку просодичного наповнення фігури і тла притчі різної за полярністю етичної ідеї. Пропонуємо узагальнити диференційні просодичні контури англійських притч, результати аудитивного аналізу яких подано в зіставних таблицях нижче (таблиця 1 і таблиця 2).

З огляду на вищезазначене можна дійти висновку, що просодичні структури вважаються результатом взаємодії ментальних структур мовного знання. Сприйняття повчального повідомлення здійснюється квантами директивних інтенцій у вигляді наборів просодичних структур, які зафіксовані у нейродинамічних зв'язках головного мозку. При цьому емоційно марковані конфігурації інтонаційного контуру фонові інформації, яку містить притча, набувають ознак типових інваріантних інтонаційних моделей, утворюючи парадигму реалізації директивних інтенцій. Це, своєю

Таблиця 1

Просодичне оформлення фігури і тла притчі з позитивною етичною ідеєю

Тло	Фігура
<p>«Вступ та зав'язка» – реалізується від середньої до широкої зон тонального діапазону; середній понижений, середньо-підвищений початок фрагмента; ступінчаста спадна шкала; помірна гучність й темп; простий регулярний ритм; емфатичні паузи; низькі висхідні та низхідні термінальні тони.</p> <p>«Розвиток дії» – підвищена гучність; прискорений темп; середньо-підвищений тональний рівень; низький або середній висхідний термінальний тон; високий спадний термінальний тон; ступінчасті низхідні шкали та ступінчасті низхідні з порушеною поступовістю шкали; притаманна реалізація пауз хезитацій; доброзичливе тембральне забарвлення; семантичний контраст, який оформлений підвищеною гучністю, підвищеним тональним рівнем, високим спадним термінальним тоном, спеціальним підйомом на семантичних словах, розширений тональний діапазон, інтенсифікація особових і присвійних займенників; наявність коротких перцептивних пауз.</p>	<p>– низький, середньо-підвищений, високий тональний рівень початку інтоногрупи; – середньо-знижений і низький тональний рівень завершення інтоногрупи; – варіювання тонального діапазону від звуженого на початку повчального повідомлення, середньо-звуженого всередині, розширеного наприкінці; – акцентуація повним і частковим наголосом особових займенників, допоміжних слів тощо; – підвищена гучність ініціальних директивних висловлень та знижена гучність фінальних висловлень; – помірний темп в ініціальній частині повчального фрагменту і сповільнений у його фінальній частині; – перцептивні, хезитаційні, внутрішньосинтагменні, психологічні паузи; – функціонування ступінчастої спадної шкали; ступінчастої спадної шкали з перерваною поступовістю; ковзної шкали; превалювання рівних середніх шкал; – високий спадний термінальний тон в ініціальній інтоногрупі та низький спадний термінальний тон у фінальній; – плавний, регулярний ритм</p>

Просодичне оформлення фігури і тла притчі з негативною етичною ідеєю

Тло	Фігура
<p>«Вступ та зав'язка» – високий тональний рівень такту в поєднанні з низьким висхідним термінальним тоном; високий спадний ядерний тон; низький висхідний-спадний термінальний тон в ініціальній синтагмі; помірний темп та гучність;</p> <p>«Розвиток дії» – прискорений темп; підвищена гучність; низхідні ковзні, ступінчасті спадні шкали та ступінчасті спадні з порушеною поступовістю шкали; стакатоподібний ритм; досить висока частотність вживання спеціального підйому на семантичних словах; наявність висхідного-спадного термінального тону низького рівня; локалізація максимальних параметрів ЧОТ і найвищих значень частотного інтервалу в шкалі; вживання максимальних параметрів інтенсивності в шкалі; різке та категоричне тембральне забарвлення; просодичне оформлення однорідних лексичних одиниць низьким висхідним термінальним тоном, хвилеподібним рухом тону, підвищеною гучністю та прискореним темпом; інтенсифікація особових і присвійних займенників; наявність коротких перцептивних пауз.</p>	<p>– найвища рекурентність середньо-підвищеного і високого тонального рівня початку інтоногрупи; – середньо-знижений і низький тональний рівень завершення інтоногрупи; – найвища рекурентність спадної ковзної шкали; регулярна спадна ступінчаста шкала та спадна ступінчаста шкала з перерваною поступовістю; – переважання високого або середньо-зниженого спадного термінального тону; низький спадний термінальний тон у фінальній частині фрагмента; функціонування низького спадного-висхідного термінального тону; – акцентуація слів з найбільшою семантичною вагою емфатичним наголосом; нетипове акцентування службових слів; – підвищена гучність в ініціальній інтоногрупі фрагмента з прискореним темпом та зниженою гучністю у фінальних інтоногрупах зі сповільненим темпом; властивий прискорений темп мовлення і підвищена, а здебільшого навіть висока гучність як на початку повчального фрагмента, так і наприкінці; – рекурентним є вживання довгої паузи на фоні коротких, перцептивних, хезитаційних тощо; – стакатоподібний ритм.</p>

чергою, впливає на актуалізацію і декодування притчового дискурсу.

Висновки і пропозиції. Результати аудитивного аналізу уможливають говорити про кореляцію просодичного оформлення тла і фігури притчі з позитивною етичною ідеєю та кореляцію просодичного оформлення тла і фігури притчі з негативною етичною ідеєю. У цьому світлі зрозумілим є принцип реалізації інтонаційного контуру притчі залежно від полярності її етичної ідеї. Установлено, що під час проголошення притчі з позитивною етичною ідеєю мовець оформлює своє мовлення такими просодичними засобами, які сприяють схваленню дій героя, виражають категоричність, акцентують увагу на раціональності вчинків, апелюють до емпатії слухача, готують його до прийняття певної позиції, роздумів тощо. Тому відповідне інтона-

ційне оформлення фонові інформації притчі уможливує декодування її директивної інтенції, яка на просодичному рівні реалізується мовцем подібним набором інтонаційних засобів.

Цілком очевидно, що те саме відбувається і з фігурою і тлом притчі з негативною етичною ідеєю, під час проголошення якої мовець використовує такі просодичні контури, які налаштовують слухача на виникнення конфлікту, іронізують дії і вчинки героїв, виражають обурення і несхвалення тощо і викликають певні негативні емоції у свідомості слухача. Такий прийом, відповідно, уможливує успішне декодування директивної інтенції притчі. У цьому зв'язку перспективним видається дослідження синергетичного аспекту просодичного оформлення вираження повчальності у коротких повчальних текстах.

Список літератури:

1. Антипова А. М. Ритмическая система английской речи. Москва : Высшая школа, 1984. 199 с.
2. Багмут А. Й. Функціонально-семантичний аспект інтонації. *Записки з романо-германської філології*. 2008. Вип. 22. Одеса : Фенікс. С. 5–12.
3. Бровченко Т. О. Фонетика англійської мови (контрактивний аналіз англійської та української вимови). Миколаїв : МДГУ ім. Петра Могили. 2006. 300 с.
4. Валігура О. Р. Фонетична інтерференція в англійському мовленні українських білінгвів : монографія. Тернопіль : Підручники і посібники. 2008. 288 с.
5. Дубовский Ю. А. Анализ интонации устного текста и его составляющих. Минск : Выш. шк., 1978. 140 с.
6. Калита А. А. Актуалізація емоційно-прагматичного потенціалу висловлення : монографія. Тернопіль : Підручники і посібники. 2007. С. 5–7.

7. Калита А. А. Фонетичні засоби актуалізації смислу англійського емоційного висловлювання : монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ. 2001. 351 с.
8. Остин Дж. Л. Слово как действие. *Новое в зарубежной лингвистике. Теория речевых актов*. Москва : 1986. Вып. 17. С. 22–130.
9. Серль Дж. Р. Классификация иллокутивных актов. *Новое в зарубежной лингвистике : Теория речевых актов*. Москва, 1986. Вып. 17. С. 170–194.
10. Сусов И. П. Лингвистическая прагматика. Винница : Нова Книга, 2009. 272 с.
11. Торсуева И. Г. Интонация. Лингвистический энциклопедический словарь. Москва : Большая Российская энциклопедия, 2002. С. 197–198.
12. Трубецкой Н. С. Основы фонологии. Москва : Изд-во ин. лит., 1960. 373 с.
13. Cook N. Tone of Voice and Mind: The connection between intonation, emotion, cognition and consciousness. Amsterdam. Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2002. 291 p.
14. Crystal D. The Cambridge Encyclopaedia of the English Language. New York : Cambridge University Press, 1999. 490 p.
15. Gimson A. C. An Introduction to Pronunciation of English. Habana : Editorial Pueblo y Education, 1980. 294 p.
16. Ladd D. R. Intonational Phonology. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. P. 8–93.
17. Laver J. Principles of Phonetics. Cambridge : Cambridge University Press, 1994. 707 p.
18. McCarthy M. Discourse Analyses for Language Teachers. Cambridge : Cambridge University Press, 1991. 213 p.
19. Pierrehumbert J. B. What People Know about Sounds of Language. *Studies in the Linguistic Sciences*. 2000. 29 (2). P. 111–120.
20. Roach P. English Phonetics and Phonology. A Practical Course. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 283 p.

Musiienko Yu. A. INTONATIONAL MEANS OF CONVEING MORAL IN THE PARABLE DISCOURSE

The article is devoted to the analysis of prosodic loading of the didactic messages conveyed in modern English parables. It has been established and experimentally proved that a linguo-cognitive approach of the prosodic analysis of the English parables such as “figure-background” is an essential part of discourse analysis. The theory of key words and informational centers works both on the level of text perception and speech production. The auditory analysis has enabled us to find, describe, and systematize the prosodic means that facilitate and enhance this impact; investigate peculiarities of human’s cognitive work and capacity during sound production and perception of directive utterances conveyed in the English parable discourse. The results of the auditory analysis prove a correlation between prosodic loading of a figure and background in the parable with a positive ethical idea and prosodic loading of a figure and background in the parable with a negative ethical idea. A specific intonational loading of background information facilitates a process of decoding its directive intention that is realized by the speaker using similar intonational means. Thus, it has been established that while preaching a parable with a positive ethical idea an addresser uses such prosodic means that appeal to addressee’s empathy aiming at approval of main character’s actions. A corresponding intonational loading of background information in the parable enhances a process of decoding its directive intention on the prosodic level by means of a specific number of intonational means (slowing tempo, moderate loudness, perceptive pauses, falling scales, a low nuclear tone, wide range). The same happens with a figure and background of the parable that has a negative ethical idea. While preaching it a speaker uses such prosodic contours as moderate tempo and loudness, a rising-falling nuclear tone, a high falling nuclear tone, a falling sliding scale and regular descending stepping scale, accidental rise, perceptive and long pauses. Such prosodic loading of the figure and background tunes a recipient on emerging of a conflict, disapproves of main characters’ actions, shows resentment and derision. The perspective of the study is in the analysis of synergetic aspect of the didactic discourse prosodic loading.

Key words: *parable, parable discourse, moral, prosodic means, speech influence, cognitive and pragmatic approach, figure, background.*